**Ceturtdiena, 2020. gada 17. septembris**

P9_TA(2020)0232

## Stāvoklis Krievijā, A. Navaļnija noindēšanas mēģinājums

**Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. septembra rezolūcija par stāvokli Krievijā: Alekseja Navaļnija noindēšanas mēģinājums (2020/2777(RSP))**

(2021/C 385/13)

*Eiropas Parlaments,*

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Krieviju,

— ņemot vērā Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju,

— ņemot vērā Krievijas Federācijas Konstitūciju, jo īpaši tās 2. nodaļu un konkrētāk 29. pantu, kas aizsargā vārda brīvību, kā arī starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā, kuras Krievija ir uzņēmusies kā Eiropas Padomes, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) un ANO locekle,

— ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 3. septembrī ES vārdā sniegto paziņojumu par Alekseja Navaļnija noindēšanas mēģinājumu,

— ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) 2020. gada 24. augusta un 2. septembra paziņojumus par Alekseja Navaļnija noindēšanas mēģinājumu,

— ņemot vērā ANO augstās cilvēktiesību komisāres Mišelas Bašlē 2020. gada 8. septembra paziņojumu, kurā aicināts veikt neatkarīgu izmeklēšanu par Alekseja Navaļnija noindēšanas mēģinājumu,

— ņemot vērā G7 valstu ārlietu ministru 2020. gada 8. septembra paziņojumu par Alekseja Navaļnija noindēšanas mēģinājumu,

— ņemot vērā Konvenciju par ķīmisko ieroču izstrādes, ražošanas, uzkrāšanas un pielietošanas aizliegumu un ķīmisko ieroču iznīcināšanu (Ķīmisko ieroču konvencija), kas aizliedz ķīmisko ieroču lietošanu, izstrādi, ražošanu, uzglabāšanu un nodošanu,

— ņemot vērā 2019. gada 27. novembra Ķīmisko ieroču konvencijas dalībvalstu konferences 24. sesijā vienprātīgi pieņemtos lēmumus C-24/DEC.4 un C-24/DEC.5, ar ko "Novičok" grupas fosfororganiskās neiroparalītiskās vielas iekļauj Konvencijas pielikuma par ķimikālijām sarakstā Nr. 1, un ņemot vērā šo lēmumu stāšanos spēkā 2020. gada 7. jūnijā,

— ņemot vērā Berlīnes universitātes klīnikas "Charité" 2020. gada 24. augusta paziņojumu, kurā norādīts, ka Aleksejs Navaļnijs ir cietis no saindēšanās ar neiroparalītisku ķīmisku vielu,

— ņemot vērā Vācijas federālās valdības 2020. gada 2. septembra deklarāciju, kurā Krievijas valdība tiek aicināta steidzami nākt klajā ar paziņojumu par šo incidentu un pēc iespējas stingrāk nosodīt uzbrukumu,

— ņemot vērā Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijas (*OPCW*) ģenerāldirektora 2020. gada 3. septembra paziņojumu par apgalvojumiem, ka pret Alekseju Navaļniju ir izmantoti ķīmiskie ieroči, kurā uzsvērts, ka "saskaņā ar Ķīmisko ieroču konvenciju jebkāda personas saindēšana, izmantojot neiroparalītisku vielu, tiek uzskatīta par ķīmisko ieroču izmantošanu",

— ņemot vērā Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 5. pantu un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 7. pantu, kas paredz, ka nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai vai nežēlīgai, necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai, vai sodīšanai, un kam Krievijas Federācija ir līgumslēdzēja puse,

— ņemot vērā ANO Deklarāciju par atsevišķu personu, grupu un sabiedrības iestāžu tiesībām un atbildību veicināt un aizsargāt vispārēji atzītas cilvēktiesības un pamatbrīvības, ko ANO Ģenerālā asambleja pieņēma 1998. gada 9. decembrī,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,

A. tā kā Aleksejs Navaļnijs kā vadošs Krievijas opozīcijas politiķis, jurists, blogeris un pretkorupcijas aktīvists ir atklājis daudzas korupcijas lietas, kurās iesaistīti uzņēmumi un Krievijas politiķi, ir vadījis vairākus publiskus protestus visā Krievijā un ir kļuvis par vienu no nedaudzajiem faktiskajiem Krievijas opozīcijas līderiem; tā kā viņš iepriekš ir ticis aizturēts, apcietināts un notiesāts, mēģinot pārtraukt viņa politisko un sabiedrisko darbību; tā kā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka vairāki no šiem procesiem ir ļaunprātīgi uzsākti un pretrunā taisnīgas tiesas principam; tā kā 2017. gadā Aleksejam Navaļnijam fiziski uzbruka, izmantojot medicīnisku dezinfekcijas līdzekli, kas viņu padarīja gandrīz aklu, un 2019. gadā aizturēšanas laikā viņu, iespējams, mēģināja noindēt; tā kā nevienā no šiem gadījumiem vainīgie netika saukti pie atbildības;

B. tā kā tiek ziņots, ka Aleksejs Navaļnijs 2020. gada 20. augustā Krievijas iekšzemes lidojuma laikā nokļuva komā, tika transportēts uz slimnīcu Krievijas pilsētā Omskā un pēc viņa ģimenes lūguma kopš 2020. gada 22. augusta saņem medicīnisko aprūpi Berlīnes universitātes klīnikā "Charité";

C. tā kā Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājums notika, gatavojoties Krievijas vietējām un reģionālajām vēlēšanām 2020. gada 13. septembrī, kur viņš un viņa komanda aktīvi iesaistījās "viedās balsošanas" stratēģijas ieviešanā, lai uzvarētu prezidenta V. Putina režīma izvirzītos kandidātus; tā kā tas rada īpašas bažas par demokrātijas, pamatbrīvību un cilvēktiesību stāvokli valstī;

D. tā kā tieši pirms noindēšanas mēģinājuma Aleksejs Navaļnijs atradās Novosibirskā un Tomskā, kur viņš izmeklēja korupcijas gadījumus vietējo gubernatoru vidū; tā kā ar reģionos izvērstajiem pretkorupcijas pasākumiem Aleksejs Navaļnijs palielināja vietējo iedzīvotāju informētību par šādiem gadījumiem un līdz ar to palielināja vēlētāju aktivitāti reģionālajās vēlēšanās, mobilizējot opozīcijas balsojumu; tā kā Aleksejs Navaļnijs ir izveidojis 40 reģionālo biroju sistēmu visā valstī un šie biroji pastāvīgi pārbauda vietējās iestādes, bet tos arī iebiedē un vajā Krievijas iestādes;

E. tā kā Aleksejs Navaļnijs pauda stingru atbalstu protestētājiem Habarovskā un Baltkrievijā un uzskatīja, ka pārmaiņas Baltkrievijā iedvesmo Krievijas iedzīvotājus;

F. tā kā politiskas slepkavības un noindēšanas mēģinājumi Krievijā ir sistēmiski instrumenti, ko režīms apzināti vērš pret opozīciju; tā kā to vēl vairāk pastiprina iestāžu nevēlēšanās rūpīgi izmeklēt Annas Poļitkovskas, Borisa Ņemcova, Sergeja Protazanova, Vladimira Kara-Murzas un citu personu politiski motivētās slepkavības vai slepkavības mēģinājumus; tā kā opozīcijas pārstāvji sistemātiski tiek pakļauti verbāliem uzbrukumiem, apmelošanas kampaņām un valdības vai valdību atbalstošo plašsaziņas līdzekļu veiktai cilvēka cieņas mazināšanai;

G. tā kā šis nesenākais slepkavības mēģinājums ir tikai pēdējais piemērs tam, ka Krievijas Federācijā ļoti nopietni pasliktinās cilvēktiesību aizsardzība un kopīgi pieņemto demokrātijas principu un tiesiskuma ievērošana;

H. tā kā notiekošās represijas pret sociālo opozīciju pastiprina policijas un drošības spēku nesodāmība, kā arī tiesu nevēlēšanās saukt pie atbildības vainīgos šo noziegumu izdarīšanā, kuri ne tikai paliek nesodīti, bet par kuriem pat tiek saņemta Kremļa atzinība;

I. tā kā saskaņā ar atzītās Krievijas cilvēktiesību organizācijas "Memoriāls" sniegto informāciju Krievijas Federācijā ir vairāk nekā 300 politieslodzīto un reliģisko ieslodzīto; tā kā ES apliecina solidaritāti ar visiem disidentiem un Krievijas iedzīvotājiem, kuri, neraugoties uz brīvības un dzīvības apdraudējumu un Kremļa un Krievijas varas iestāžu spiedienu, turpina cīnīties par brīvību, cilvēktiesībām un demokrātiju;

J. tā kā Krievijas slepeno dienestu izdarītās politiski motivētās slepkavības un slepkavības mēģinājumi tiešā veidā ietekmē ES iekšējo drošību;

**Ceturtdiena, 2020. gada 17. septembris**

K. tā kā Berlīnes universitātes klīnika "Charité" konstatēja Aleksejam Navaļnijam saindēšanos ar "Novičok" grupas neiroparalītisku vielu ("Novičok" grupas vielas ir Padomju Savienībā un Krievijas Federācijā izstrādātas neiroparalītiskas ķīmiskas kaujas vielas); tā kā šo konstatējumu ir apstiprinājusi Vācijas bruņoto spēku specializēta laboratorija un vairākas laboratorijas, kas darbojas neatkarīgi; tā kā "Novičok" grupas neiroparalītiska viela nesen, 2018. gada martā, tika izmantota ES teritorijā, lai Solsberijā (Apvienotā Karaliste) uzbruktu bijušajam Krievijas izlūkdienesta darbiniekam Sergejam Skripaļam un viņa meitai Jūlijai Skripaļai, un tā rezultātā nejauši gāja bojā arī Eimsberijā dzīvojošā Dona Stērdžesa;

L. tā kā Krievijas ārsti bija pirmie, kas sniedza Aleksejam Navaļnijam medicīnisko palīdzību saistībā ar saindēšanos un vēlāk apgalvoja, ka viņa ķermenī nav indes pēdu, un centās novērst viņa izvešanu no valsts, un tā kā Krievijas iestādes noliedz jebkādu saistību ar šo starpgadījumu;

M. tā kā neiroparalītiskā viela "Novičok" ir instruments, kas ir izstrādāts un pieejams tikai militārajām struktūrām un slepenajiem dienestiem Krievijā; tā kā šādas vielas reglamentē Krievijas tiesību akti; tā kā neiroparalītiskā viela "Novičok" ir ķīmisks ierocis, ko var izstrādāt tikai valstij piederošās militārās laboratorijās un ko nevar iegādāties privātpersonas; tā kā, ja tas tomēr būtu noticis, Krievija būtu pārkāpusi savas starptautiskās juridiskās saistības;

N. tā kā Padome ir aicinājusi Krievijas iestādes veikt rūpīgu izmeklēšanu par Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājumu, prasījusi paust kopīgu starptautisku reakciju un paturējusi tiesības veikt atbilstīgas darbības, tostarp ierobežojošus pasākumus,

O. tā kā saskaņā ar Ķīmisko ieroču konvenciju jebkuru personas noindēšanas mēģinājumu, izmantojot neiroparalītisku vielu, uzskata par ķīmisko ieroču izmantošanu, un tā kā ķīmisko ieroču izmantošana — neatkarīgi no tā, kas un kādos apstākļos to dara, — ir nopietns starptautisko tiesību un starptautisko cilvēktiesību standartu pārkāpums; tā kā pēc tam, kad šim nolūkam vienprātīgi tika pieņemti divi priekšlikumi, no kuriem vienu ierosināja Krievijas Federācija, "Novičok" iekļāva Ķīmisko ieroču konvencijas kontrolējamo vielu sarakstā un tādēļ uz to attiecas visstingrākās Konvencijā paredzētās kontroles pamatnostādnes;

P. tā kā tiesības uz domas un vārda, biedrošanās un mierīgas pulcēšanās brīvību ir nostiprinātas Krievijas Federācijas konstitūcijā;

Q. tā kā Krievijas valsts kontrolētie informācijas dienesti cenšas noliegt Krievijas iestāžu atbildību Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājumā, izplatot dezinformāciju un novirzot uzmanību no pastāvīgiem demokrātijas, tiesiskuma, pamattiesību un cilvēktiesību pārkāpumiem Krievijas Federācijā;

R. tā kā saistībā ar 2020. gada 13. septembra reģionālajām vēlēšanām Krievijā tika saņemts rekordliels skaits sūdzību par rezultātu viltošanu; tā kā pilsētās, kurās Aleksejs Navaļnijs atradās pirms noindēšanas mēģinājuma (Novosibirskā un Tomskā), viņa viedā balsošanas sistēma izrādījās efektīva un palīdzēja uzvarēt prezidenta V. Putina kandidātus;

S. tā kā Eiropas Parlaments ir oficiāli secinājis, ka Krieviju vairs nevar uzskatīt par "stratēģisku partneri", cita starpā ņemot vērā tās antagonistisko ārpolitiku, tostarp veikto militāro intervenci un nelikumīgu okupāciju trešās valstīs,

1. stingri nosoda Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājumu un pauž nopietnas bažas par kārtējo gadījumu, kad pret Krievijas pilsoņiem izmantotas neiroparalītiskas ķīmiskas vielas;

2. atgādina, ka ķīmisko ieroču izmantošana neatkarīgi no apstākļiem saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, jo īpaši saskaņā ar Ķīmisko ieroču konvenciju, ir nosodāms noziegums;

3. uzsver, ka Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājums bija daļa no sistēmiskiem centieniem iebiedēt un apklusināt viņu un citus disidentus, kā arī atturēt viņu un pārējās minētās personas no režīmā valdošās smagās korupcijas turpmākas atmaskošanas, kā arī atturēt politisko opozīciju valstī kopumā, jo īpaši nolūkā ietekmēt Krievijas vietējās un reģionālās papildvēlēšanas 2020. gada 11.–13. septembrī;

4. atgādina, ka Alekseja Navaļnija gadījums ir viens no elementiem plašākā Krievijas politikā, kas vērsta uz represīvu iekšpolitiku un agresīvu rīcību visā pasaulē, nestabilitātes un haosa izplatīšanu, savas ietekmes un dominējošā stāvokļa atjaunošanu un uz noteikumiem balstītas starptautiskās kārtības graušanu;

5. prasa nekavējoties sākt starptautisku izmeklēšanu (iesaistot ES, ANO, Eiropas Padomi, to sabiedrotos un *OPCW*) un uzsver savu apņemšanos palīdzēt šādā izmeklēšanā; aicina *OPCW* veikt detalizētu izmeklēšanu par Krievijas starptautisko saistību pārkāpumiem ķīmisko ieroču jomā; aicina Krievijas iestādes pilnībā sadarboties ar *OPCW*, lai nodrošinātu objektīvu starptautisku izmeklēšanu un sauktu pie atbildības personas, kas vainojamas noziegumā pret Alekseju Navaļniju;

6. aicina Ārlietu padomi 2020. gada 21. septembra sanāksmē ieņemt aktīvu nostāju šajā jautājumā; aicina ES pēc iespējas drīzāk izveidot sarakstu ar vērienīgiem ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Krieviju un pastiprināt savas spēkā esošās sankcijas pret Krieviju; mudina ieviest tādus sankciju mehānismus, kas ļautu vākt un iesaldēt korumpētu personu Eiropas aktīvus saskaņā ar Alekseja Navaļnija Pretkorupcijas fonda konstatējumiem;

7. aicina Krievijas iestādes izbeigt tās politisko oponentu vajāšanu, iebiedēšanu, pret tiem vērsto vardarbību un represijas, izskaužot valdošo nesodāmības gaisotni, kuras dēļ jau ir gājuši bojā daudzi žurnālisti, cilvēktiesību aizstāvji un opozīcijas politiķi; uzsver nepieciešamību nodrošināt, ka minētās personas var veikt savu likumīgo un lietderīgo darbu, bez jebkādas iejaukšanās un nebaidoties par savu vai savu ģimenes locekļu un draugu dzīvību;

8. prasa ES neatlaidīgi prasīt Krievijai atcelt vai grozīt visus tiesību aktus, kas neatbilst starptautiskajiem standartiem, tostarp nelikumīgi ieviestās nesenās izmaiņas Krievijas konstitūcijā un tās vēlēšanu tiesisko regulējumu, un tiesību aktus par ārvalstu aģentiem un nevēlamām organizācijām, lai veicinātu plurālismu un brīvas un godīgas vēlēšanas un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus opozīcijas kandidātiem;

9. pauž solidaritāti ar Krievijas demokrātiskajiem spēkiem, kas ir apņēmušies veidot atvērtu un brīvu sabiedrību, un pauž atbalstu visām personām un organizācijām, pret kurām vērsti uzbrukumi un represijas;

10. uzsver Krievijas Federācijas kā ANO Drošības padomes locekles pienākumu ievērot starptautiskās tiesības un attiecīgos nolīgumus un konvencijas un pilnībā ievērot savas starptautiskās saistības, tostarp sadarbību ar *OPCW*, izmeklējot visus Ķīmisko ieroču konvencijas pārkāpumus;

11. mudina Krievijas Federāciju steidzami pievērsties starptautiskās sabiedrības izvirzītajiem jautājumiem un nekavējoties visā pilnībā izpaust *OPCW* savu "Novičok" programmu;

12. uzsver, ka Krievijas Federācija kā Eiropas Padomes un EDSO locekle ir apņēmusies ievērot pamatbrīvības, cilvēktiesības un tiesiskumu, kā noteikts Eiropas Cilvēktiesību konvencijā un Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām;

13. aicina PV/ĀP un Eiropas Ārējās darbības dienestu nodrošināt, ka ES un Krievijas cilvēktiesību apspriedēs, kad tās tiks atsāktas, tiks izskatīti visi gadījumi, kuros personas apsūdzētas politisku iemeslu dēļ, un ka Krievijas pārstāvjiem šajās apspriedēs tiks oficiāli pieprasīts atbildēt par katru atsevišķu gadījumu; mudina Padomes un Komisijas priekšsēdētājus, kā arī PV/AP turpināt cieši sekot līdzi šādiem gadījumiem, aktualizēt šo problemātiku dažādos sanāksmju formātos un sanāksmēs ar Krievijas pārstāvjiem un ziņot Parlamentam par viedokļu apmaiņu ar Krievijas iestādēm;

14. aicina dalībvalstis saskaņot savas nostājas attiecībā uz Krieviju un paust vienotu nostāju divpusējos un daudzpusējos forumos ar Krievijas iestādēm;

15. atkārtoti norāda, ka ir steidzami jāsāk pamatīgs un stratēģisks ES un Krievijas attiecību pārvērtējums, kas ietvertu šādus principus:

a) aicināt PV/AP pārskatīt ES politiku attiecībā uz Krieviju un piecus attiecīgos vadošos principus ES attiecībām ar Krieviju, kā arī izstrādāt jaunu visaptverošu stratēģiju, kas būs atkarīga no tā, kā Krievijas vadība un varas iestādes turpmāk ievēros demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesības;

b) aicināt dalībvalstis turpināt Krievijas izolēšanu starptautiskos forumos (piemēram, G7 un citos formātos) un kritiski pārskatīt ES sadarbību ar Krieviju, izmantojot dažādas ārpolitikas platformas;

c) aicināt Padomi par prioritāti noteikt tāda ES cilvēktiesību sankciju mehānisma apstiprināšanu un īstenošanu tuvākajā nākotnē, kas līdzinātos Magņitska gadījumā piemērotajam mehānismam un kas ietvertu personu sarakstu un varētu ietvert arī nozaru sankcijas, kas vērstas pret Krievijas režīmu;

d) ņemot vērā Navaļnija lietu, atkārtoti pauž savu iepriekšējo nostāju, kas paredz apturēt *Nord Stream* 2 projektu;

e) aicināt Padomi pieņemt ES stratēģiju, lai atbalstītu Krievijas disidentus, nevalstiskās organizācijas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kā arī neatkarīgus plašsaziņas līdzekļus/reportierus, pilnībā izmantojot cilvēktiesību aizstāvju mehānismus, radot papildu iespējas Krievijas jauniešiem studēt ES un palīdzot izveidot trimdas Krievijas augstskolu kādā no dalībvalstīm;

f) aicināt Padomi nekavējoties sākt ES stratēģijas gatavošanu turpmākajām attiecībām ar demokrātisku Krieviju un pieņemt to, ietverot tajā plašu stimulu un nosacījumu piedāvājumu, lai stiprinātu vietējās tendences virzībā uz brīvību un demokrātiju;

16. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijas priekšsēdētājas vietniekam/ Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, kā arī Krievijas Federācijas prezidentam, valdībai un parlamentam.